

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četiri leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravištvo ne osira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš in oznanila se računajo po 7 nov. vrsticah v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročilnico, reklamacije in inserate prejema upravištvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinost je moč.

Govor poslanca Nabergoja

v državnozborni seji dne 3. t. m.

(Konec.)

Gospoda moja! Jaz sem posestnik. Dovolite mi zatorej, da porabim podoben primerno kmetakemu razumu. Mislimo si očeta, kateri je odstopil del svojega imetka svojemu sinu. Ta sin proda par volov, kupec plača pogojeno svoto ter je prepričan, da je stvar sedaj v najboljšem redu, toda nenadoma, baš ko hoče odgnati kupljeno in plačano vola, pristopi oče prodajalčev ter vslikne: Stoj! to ne gre tako; tudi jaz imam o volih nekaj vmes govoriti; i meni moraš še jedenkrat plačati pogojeno ceno.

Kaj bi pač porekel kupec k takemu povse neopravičenemu zahtevanju? Prav tako in niti za las drugače pa postopa finančna uprava napram tržaški okolici.

Dalje ne govorim o tem, kajti predmet zdi se mi popolnoma jasen. Opirajoč se na razjasnitve, katero sem imel čast predložiti, želim le prositi gospoda finančnega ministra, naj istino, da se v nekaterih delih tržaške okolice faktično vrši dvostroko obdavčevanje, še enkrat vzame v preiskovanje ter odpomaga z potrebnimi administrativnimi določbami.

Predno zaključim, zdi se mi, da je moja dolžnost še neko jako važno zadevo najtoplejše priporočiti nj. ekselenci.

Kakor znano, odpravi se svobodno pristanišče tržaško uže leta 1891. Vsled tega spremeni se red na užitninski davek za Trst in okolico ter uvedo se nove meje za užitnino. Načrt za novo to mejo pa je tako nepraktičen, in tudi tako nepravičen, da bi nj. ekselencia, ako bi ta načrt boljše poznal, dal izvestno izdelati pravičnejšo in praktičnejšo črto za Trst in okolico, kako je ta, katero mu priporočajo podložne njegove finančne oblasti.

Mnogo je abnormalnega v Trstu, toda, ako bi se vpeljala še ta meja za užitnino, kakoršno predlaga vladi deželno finančno ravnateljstvo, bila bi to očitna krivica, ker bi se potegnilo preko polovice okolice v omejeno mesto, namreč ozemlje, v katerem so pristave kmetov, ki se pečajo edino le s poljedelstvom in kjer je ena hiša od druge v raznih krajih po pol ure oddaljena.

Prosim zatorej nj. ekselenco gospoda finančnega ministra, naj odpošlje zaupno osebo na lice mesta, predno se dotični načrt predloži visoki zbornici (Dobro! na desnici) ter ne dvomim, da se bode prepričala o nesposobnosti in krivičnosti nameravane črte in jaz, kateri razmere v okolici temeljito poznam, pripravljen sem drage volje podpirati dotično osebo pri težkem delu.

In še nekaj! Meseca julija 1891. odpravi se, kakor sem omenil, svobodno pristanišče tržaško.

Seveda dobro vem, da se ta odprava od marsikateri strani želi in priporoča. V Trstu, naravno, ne domišlja se o tem karsibodi, kajti dobro se zna, kako globoko bodo uplivali nastopki te naredbe na stališče mesta, posebno pa na položaj siromašnejega prebivalstva in to velja proti odkritej istini, da so tu vse zgodovinske pravice, katerih se v pravi državi ne more enostavno prezirati. Dotaknem se

tega vprašanja le zaradi tega, da prosim nj. ekselenco, da se bavi tudi z istim v vseh podrobnostih ter da zmatra zahtevanje odškodnine, katero mora staviti o svojej dobi občina tržaška z družega stališča, kakor le s strogega stališča fiskalnega. (Dobro! na desnici.)

Oblike te odškodnine nečem v naprej soditi, povdarjati pa moram, da je po mojem mnenju najboljša odškodnina, katero more država ponuditi težko prizadetej velikej občini tržaški, neposredna zveza Trsta z zapadnim delom cesarstva, t. j. zgradba tavrške železnice in podaljšanje iste preko Škofje Loke in Divače do Trsta (Dobro! na desnici), kajti brez brze železnične zveze z notranjimi deželami cesarstva ne more se tržaška veletrgovina nikdar in nikoli razviti. S tem končujem. (Odobranje na desnici.)

Občni zbor

tržaške moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda dne 7. aprila 1889.

Temelj, na katerega se opira naša bodočnost, je družba sv. Cirila in Metoda, kajti ona nam jamči uže po glavnem svojem namenu, da se ohrani mladina naša lastnemu rodu z narodno vzgojo v narodni šoli, katere snuje v krajih, ki so v največji pogibelji vsled nasilstva sosedov-nasprotnikov. Med taka ozemlja pa smelo uštevamo tržaško pokrajino, katere slovensko prebivalstvo se mora opirati na izrek: „Pomagaj si sam, potem ti pomaga i Bog!“ Ker si pa tržaški Slovenci sam pomagati ne more, oklenil se je družbe sv. Cirila in Metoda, spoznavši v njej rešiteljico pred pretečim poginom v morju lahonskega prevladanja. Zavedni naši rojaki podpirali so zatorej v lastno korist po svojej moči prevažno našo šolsko družbo ter s tem neposredno pomagali samim sebi. Važnost, visoko vrednost naše družbe znajo ceniti vsi zavedni tržaški Slovenci, dokaz temu je splošno zanimanje za napredek vseslovenske družbe in lepo število družtvenikov. — To zanimanje pokazalo se je tudi o letošnjem občenem zboru naše moške podružnice, kajti na odborov poziv prišlo je na zborovanje mnogoštevilno članov. Podružnični predsednik g. Mate Mandić mogel je zatorej pozdraviti navzoče s posebno presrečno radostjo. Potem razvil je v krepkih potezah družtveno zgodovino, razjasnil naše prežalostne šolske razmere, gledé katerih je povdarjal, da si moramo sami pomagati, kajti vlada celó nas prezira, magistrat nam nasprotuje kolikor more, proti nam imamo druhal zakletih naših narodnih nasprotnikov italijanašev — kje bi torej iskali pomoči? Oslanjati se moramo na lastno moč, na svojo družbo, katera nam brani z narodno vzgojo slovenske mladine širjenje protinarodnega duha. — Preidó na osebno delovanje odborovo omenja posebnih zaslug pok. L. Žvaba (slava! klici) in g. M. Živica, kateri je — akoprav sam ni član odbora — podpiral istega vsestransko v težavnem njegovem delu. Konečno vzbuja vse navzoče in vse druge prijatelje naše mladine, da se zbirajo v našej podružnici ter ji pripomagajo sleherni po svojih silah, z nasveti — in kar je glavna

stvar, tudi dejanski. Ne samo odbor, ampak vsi moramo z vsemi močmi delovati na to, da ohranimo še ono, kar se more še ohraniti, vsi se moramo ustavljati zedinjenimi močmi sovražnikom, kajti nam gre za naš obstanek, za narodovo bodočnost. Temeljiti govor načelnikov napravil je na zbor očitviden, globok utis.

Po končanem uvodnem govoru predstavi g. načelnik navzočega vl. zastopnika, g. svetnika Vidica ter pozivlja podružničnega tajnika, da prečita svoje poročilo.

(Dalje prih.)

Slovan gre na dan.

(Konec.)

Tudi isterski Slovani, dosedaj tlačeni po surovej sili Lahonov, jeli so se gibati in si kakor smo uže zgoraj omenili, marsikje ustanovili trdne posadke.

„Laž ima kratke noge“ — veli narodna prislovica. Lahoni so se pa dosedaj posluževali izključljivo laži in sleparskih statističnih podatkov, da so preslepili višje kroge ter razupili italijanski kot prvotni in upljivnejši del isterskega prebivalstva. Resnica je pa vendar vsem najljubša in prej ali poznej pride na dan in tedaj je v sramoto očitanje onim, ki so jo [tako dolgo svetu zakrivali.

Dalmacija jim je v tem pač jasen dokaz; pri vsem tem pa trobijo v svet, da je Istra italijanska zemlja ter da morajo v njej Lahoni prevladovati. Koliko pravice imajo sklicevati se na statistične podatke, kaže nam zadnje ljudsko števljenje in razdelka ljudstva po narodnostih, ki izvestno ni pravična in zanesljiva, ako pomislimo, kako se je tedaj ljudstvo brojilo in koliko vpliva so imele pri brojenju laške oblasti.

To števljenje nam svedoči, da prebiva v Istri 164.553 Slovanov in samo 112.701 Italijanov. Slovani so tedaj tudi po tem številjenju v izdatnej večini.

Isto se lahko omeni o toliko razupitem zgodovinskem pravu Italijanov v Istri. Najbolj se ti ponašajo z nekdanjo benečansko vlado na isterskem poluotoku.

Istro je sicer res „tlačila“ celih pet stoletij benetska vlada, a posledice in dobrote te vlade so očividne vsakemu, ki iz daljnega hriba opazuje istersko planoto, obstoječo iz golih vrhov in goličav. Tod so se nekdanj razprostirali senčni gozdovi, a benetska roka jih je „blagovoljno“ posekala in spremenola prej bujno deželo v golo puščino. Na to morajo pač biti ponosni lahonski potomci, ki benetsko vlado tako visoko cenijo in jo kujejo v zvezde. Pravi Istran pa jim ne bode za ta roparski, opustojujoči čin vedel hvale.

Istra je neki italijanska, po menenju Lahonov tudi zategadelj, ker se po njenih mestih nahajajo ostanki grbov benečanskih pretorjev, oskrbnikov in grofov! Pač lepi spomeniki so to grozopolne dobe. Nikdo izmed Istranov, kateri je čul po svojem starem očetu ali babici o okrutnih činih divjaških Benečanov, se ne spominja z hvaležnostjo one dobe, ko so ti roparji kraljevali v deželi.

Istra ima sicer zgodovino in slavno zgodovino, a ni ga pravega pisatelja, da

bi odkril svetu pravo lice nekdanje dobe. Lahon v svojej zgodovini povečuje in proslavlja to, kar bi moralo s srdom in jezo navdati vsacega isterskega domorodca!

„Pojte rakom žvižgat“

Lažnjivi vi — zgodovinopisci“

smelo zakličemo vsem onim Lahonom, ki se mučijo in ubijajo glave, da dokažejo zgodovinsko podlago italijanstva v Istri in njeno „slavno“ prošlost pod benečansko vlado ter njene prebivalce navdušujejo za Italijo!

A o tem podrobnejše govoriti pridružujemo si za prihodnjo dobo. Tukaj le omenimo, kakšnih sredstev se poslužujejo Lahoni, da dokažejo italijanstvo tukajšnjih dežel, izven goropadnih laži, o kojih smo dosedaj govorili.

Uže zgoraj omenjeni nečastivredni „Mattino“ kaj lepo dokazuje potrebo laškega državnega poslanca v Istri s tem, da z nesramno roko razgrinja privatno življenje hrvatskega protikandidata, ter ga zove surovega in neukega. Slovanom očitajo surovost, a ne pomislijo, da je neuk in surovost doma pri bornem prebivalstvu domovine rimljanskih potomcev, v laški škornji! Kje se pač čuje o večjih zločinih nego uprav v Italiji?

Od kod prihajajo dinamitardi, prekuhuhi in drugi lačni in krvoželjni nestvori, ake ne iz zveličavne Italije? Kje se pač nahaja večja plitvost in celo neumnost, ako ne uprav v delih in spisih italijanskih, osobito avstrijskih Italijanov? Vsa zgodovinska dela primorskih „učenih“ zgodovinopiscev neso drugo, nego snop prazne slame in otrobov in laži, katere jim najprostejši človek lahko spodbije z dobrimi dokazi.

Ali tega učenjaški Salomoni pri Matinu nočejo priznati in modro udrihajo po navideznej surovosti drugih, s tem pa dokazujejo le svojo popolno — surovost.

Medice, cura te ipsum! L.

Govor državnega poslanca dr. Ferjančiča

v državnem zboru 11. marca 1889.

(Dalje.)

Jedne stvari pa ne morem preskočiti, tiče se mojega volilnega okraja ter ima ravno tako javni, kakor tudi lokalni interes, tako da se nadalje ne sme prikrivati javnosti.

Na čelu okrajnemu glavarstvu v Postojni je mož, kateremu se poslednje državno-zborske volitve neso vršile prav po volji; četudi ga je opominjal predstojnik njegov, vendar se je mešal v volitve in ko je videl, da vzlic temu mu stvar ne gre po volji, se je tako daleč spozabil, da se je javno zakrivil razžaljenja časti (Čujte! Čujte! na desnici), zabavljal je čez vodje slovenske v obče in posamične osebe.

Vodje slovenski seveda neso mogli zahtevati zadoščenja, ker nikdo ne bode rekel o sebi, jaz sem vodja, pa druge osebe so uležile tožbo in okrajni glavar je bil obsojen v globo oziroma pa v zapor (Čujte! na desnici). Vender uraduje še vedno okrajni glavar v tem okraju (Čujte! na desnici). — (Poslanec dr. Vitezic: Comme chez nous! V Istri je ravno tako!) Vprašal bi, kak upliv morejo imeti ka-

zenske obsodbe, katere mora večkrat izreči okrajni glavar, če si kaznovani misli: Jaz vendar nesem slabši nego okrajni glavar. (Prav res! na desnici.) To je vzbudilo tako razburjenost v okrajni, da se je smelo pričakovati, da bodo odkazali možu drug delokrog.

Tu je gospod okrajni glavar na lastne stroške skrbel za razburjenost v okrajni, skrbi pa tudi za razburjenost na stroške družih.

Majhnih stvari, ki tudi neso spodobne, ne bodem navajal iz delavnosti njegove, če tudi bi se ne smele nikakor dogajati pri uradniku, kateremu je kaj mari njegovo dostojanstvo in stopinja; spregovoriti hočem le nekaj besed o upravi pač mnogim gospodom znane Postojinske jame.

Postojinska jama se oskrbuje na podlagi pravil, katere je potrdilo poljedelsko ministerstvo in podpisal poljedelski minister. V teh pravilih so točno označene pravice in dolžnosti upravne komisije. Jako važna določba teh pravil je, da ima komisija predlagati račune svoje deželni vladi. Deželni glavar pa že več let ni bil sklical nobene seje, komisija torej ni dobila nikacih računov in zatorej tudi nikacih ni mogla predložiti. Ko so sklenili pri deželni vladi stvar malo podrezati, je res sklical sejo. Namen tej seji je pa bil, da pregovori člane komisije, da podpišejo zapisnik seje, ki je že bila pred jednim letom. Nekateri so se branili in zlasti jeden, ki je tudi deželni poslanec, je rekel, da le tedaj podpiše, če se v zapisniku pove, kdaj se je predložil v podpis. Ko okrajni glavar in predsednik komisije v to ni privolil, pa je dotičnik podpisu svojemu sam dodal dan in mesec.

Nadalje je jako važna pravica upravno komisije, da določuje tarif za obisk jame, dovoljuje znižanje in olajšanja v ozira vrednih slučajih. Tu pa postopa okrajni glavar s tako brezobzirnostjo, ki sploh označuje delovanje njegovo. Jedenkrat dovoli znižano pristojbino, ko je prišla množica obiskovalcev, drugič pa zopet ne, ker mu obiskovalci tako ne ugajajo itd.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V državnem zboru je še vedno na dnevnem redu proračun trgovinskega ministerstva. Poslanci iz raznih krajev izražajo želje svojih volilcev, naj se zgradi nove železnice, naj država prevzame v svojo režijo nekatere pošte itd. S kratka vsi prosijo, naj bi vlada malo bolj skrbela, da olajša promet, povzdigne trgovino in obrt. Minister je obljubil, da bodo na Dunaji še letos razširili pnevmatično pošto, da bodo v mnogih mestih (skoro izključljivo na Češkem) vplejen telefon, da bodo drugač dodelana telefonična zveza mej Dunajem in Prago in Dunajem in Budimpešto; obljubil je tudi, da bodo v kratkem urejene pristojbine listonošev. — Ker je načrt novega vojnega zakona bil v ogerškem državnem zboru nekoliko premenjen, predložila ga je vlada našemu državnemu zboru, da se izreče, da-li ga sprejme v novejši obliki ali ne. Premenjena sta §§ 14. in 25. Zbornica je sprejela premenjeni zakon. Pri § 25. oglasi se poslanec Türk ter toži, da se Nemcem jemljajo pravice, ki bi jim šle po zgodovini itd. Rekel je, da danes silijo slovanske težnje na vrh, da ugled države pada. V tej jeremijadi se je mož vspel tako visoko, da je rekel, da Bog obvaruj Nemčijo, da bi iskala kedaj pomoči od Avstrije, ker bi bila le mlačna! Ta izrek je razburil zbornico. Načelniki vseh strank so vstali, da protestujejo proti tej izjavi. Prvi mej njimi je bil Plener, ki je rekel, da želi, naj se posl. Türk od kompetentne strani zavrne. Očital mu je, da o vsakej priložnosti v nič stavlja ugled države in našo vojsko, katero pred

svetom ponižuje. Minister domobranstva je g. Türk krepko zavrnil, očital mu je ne- lojalnost. Naposled pa je rekel, da mu je hvaležen, da je svoje politično prepričanje tako jasno pokazal, ker je dal s tem zbornici povod, da glasno spriča svoje patrio- tično mišljenje. Tako so govorili tudi načelniki vseh strank ter poslanca Türk po svoje zavračali. Zakon je bil potem sprejet s potrebno večino.

Ogerska gospodarska zbornica je po kratki debati sprejela novi vojni zakon po tretjem čitanju. O § 25. glasovali so imenom. — Ogersko prometno in trgo- vinsko ministerstvo bude na novo razde- ljeno. — Trgovinsko ministerstvo prevzame pošto, trgovino, domačo in inozemsko ter ceste. Urejevanje rek pa pripade polje- delskemu ministerstvu.

Vnanje dežele.

Ruska vlada kani premeniti Seva- stopol v čisto vojno пристanišče, v katero tuje ladije niti ne bi smele zahajati. — Mini- stersko krizo na Rumunskem sodijo Rusi bolj resno nego Nemci. Ruski listi pravijo, da kralj Karol izgublja čedalje več ugleda in upliva v deželi in da se ministerska kriza prav lahko prevrže v državno krizo. Teško bude sedaj sestaviti nov kabinet, ne da bi se razpustila zbornica. Vse kaže, da kralja Karola čaka tista usoda, ki je zadelala Milana.

Bivši kralj Milan ni bil posebno prijazno sprejet v Carigradu, kar bi bil pa lahko uže naprej vedel. Mej vsemi balkanskimi knezi je v Carigradu Milan najmanj priljubljen. Milan je po svojem babjem ponašanji v turško-srbskih bojih zgubil na Turškem ves ugled. To pa, da se je naposled odpovedal prestolu, ga je v očeh Turkov delo prav pod nič. Sultan bi ga najrajše ne bil sprejel. To je pa storil samo zato, ker je sploh zelo uljuden. Pri obedu v sultanovem dvoru ni se niti z besedo omenilo politike. Pri slovesu mu je sultan rekel, da „upa“, da ga pred odhodom še vidi. V hotelu je plačal sultan vse troške za Milana. Ko je bivši kralj videl, da ga ne gledajo s preprijaznim očesom, odpravil se je kmalo dalje. Go- voré, da je hotel dobiti pri tamošnjih cer- kvenih glavarjih dovoljenje, ženiti se zopet. — Srbi se nadejajo, da bode Pašić dobro uplival na regente ter vzbudil v njih ener- žijo. Pašić je res mož za to, o tem nam priča njegova preteklost. Otrsel je raz sebe vse vplive nazadnjaške kulture ter dela na to, da se Srbija naravno in sa- mostalno razvija, a ne po slabih zapadnja- ških šablonah.

Na Francoskem je sprejet zakon, po katerem je senat vrhovno državno so- dišče, ki ima soditi Boulangerja in so- krivce, obdolžene, da so se pregrešili proti varnosti države. Zbornica je sprejela ta zakon z veliko večino in senat se kmalo sestane, da sodi Boulangerja. Vlada je storila tudi potrebne korake, da belgijska vlada Boulangerja spravi iz dežele. Belgij- ska vlada se brzkone uda tej želji in uporni general si bo moral poiskati novo bivališče. Brzkone pride Boulanger tudi pred vojno sodišče, ker si je prizadeval zapeljati nekatere vojake, da se pregreše proti službi.

V nemškem državnem zboru vrši se podrobna razprava o zavarovanji delavcev in oskrbovanji invalidov. Narodna liberalna stranka je predlagala, naj bi se osnovala državna zavarovalna banka za delavce. Večina je pa predlog zavrgla, ker so se zastopniki virtenberški in sak- sonski izrekli proti temu. Zavarovalni za- vodi bodo osnovani v vsakej zvezni dr- žavi, v malih po ena, v večjih po dve in več. — Vojvoda Adolf Nassavski je na- stopil v Luksenburgu kot regent, ker je dosedanji veliki vojvoda Luksenburški in kralj nizozemski neozdravno bolan in ne more izvrševati svojih vladarskih dolžnosti. Narod in oblastva so vojvodo presrečno vsprejeli.

Belgijska kraljica potuje s svojo hčerko v Italijo. V Turinu se snide z ita- lijanskim kraljevičem, ki snubi belgijsko princeso. V Trst je stigla sinoč; cesarjevna- udova Štefanija peljala se je njima nasproti do Gorice.

Italijanska vlada, ki je pred nekolikimi dnevi še vojevito rožljala z mečem ter se bahala, da pošlje nove vojne čete v Afriko, da zasedejo mesto Asmaro ali Keren, prišla je sedaj do spo- znanja, da je bolje čakati, da se razbistri položaj Italijani so namreč mislili, da nav- stanejo v Abisiniji po smrti negusa Ivana veliki neredi ter da bodo v motnem ribe lovili. Negus Ivan je pa pred smrtjo do- ločil svojega naslednika. Ta bode njegov nečak Dedjak Mangaša. Novi vladar se je šolal v Egiptu in v Indiji, govori več je- zikov in je zelo izobražen. Italijani ho- čejo s svojimi vojnimi nakanami malo po- trpeti, nadejaje se, da se mirnim putem pogode z novim vladarjem ter na tak na- čin več dosežejo, nego s silo.

DOPISI.

Iz Tržaške okolice 11. aprila. [Izv. dop.] Znano je, da živi v Trstu in okolici preko 60.000 Slovencev. Toliko število našega naroda pa nima tu nijednega dnevnika — med tem ko izhaja v Trstu 8 italijanskih dnevnikov. Med vsemi italijan- skimi listi, ima dnevnik „Piccolo“ največ naročnikov (? menda mislite le „čitateljev“ pravih „Triestinov“? Ur.) Ta list je vedno nasproten naše narodnosti — in vendar ga čita veliko število Slovencev; vidi se posebno okoličane mnogokrat z onim li- stičem v rokah. Veliko število okoličanov bi rado znalo dnevne novosti in ker ne izhaja tukaj nijeden slovensk dnevnik — kupijo si židovski „Piccolo“ — ker je najcenejši in stane le bora dva krajcarja! Mislim, da ne rečem preveč, ako trdim, da je 1/4 del čitateljev „Piccola“ Sloven- cev, in tako daje naš rod največim svojim nasprotnikom zdatno, gmotno podporo. Pisec teh vrstic bil je uže davno menenja, da bi se začel v Trstu izdajati dnevnik v slovenskem jeziku. List naj bi iz- hajal v blizo enaki obliki kakor uže ime- novani italijanski „Il Piccolo“, ter bi se moral prodajati po dva kr. številka. Ne- kateri bi utegnili reči, da bi enak list škodoval naše „Edinosti“, ali drugim na- šim dnevnikom. Po mojem mnenju izgu- bila ne bi „Edinost“ nijednega naročnika radi imenovanega lista, pač pa nasprotni nam „Piccolo“ veliko število svojih čita- teljev. Drugače bi bil pa list namenjen v prvej vrsti za tržaško-okoličanske Slo- vence, akoprav bi vsi zunanji naročniki „dobro došli!“ Slišal sem, da je mnogo tržaških gospodov tega menenja, a razen tega tudi veliko število okoličanov. Ne- davnim časom posvetovalo se je o tem v družbi okoličanov in prosilo pisca teh vrstic, naj bi o tem poročal v „Edinosti“. Omenilo se je tudi, naj bi se osnovalo društvo za vzdrževanje tacega lista ter naj bi se izdalo v to svrho dejni c. e. Me- nenje pis. teh vrstic je, da bi se mogel enak list v Trstu dobro vzdrževati. Sodbo o tem prepuščam pa našim tržaškim ve- ščakom in veljakom! „X“.

(Izvestno bi bili mi prvi, kateri bi tako podvzetje po svojej moči podpirali; gojili smo tako misel uže sami, — toda žalostne iskušnje z raznimi mlačnimi, celo nemarnimi naročniki prisilile so nas, da ostanemo v sedanjem našem okvirju. Z izdatnimi denarnimi sredstvi in dobro voljo doseže se vse. Zadnje imamo vsi pravi tržaški Slovenci, tudi g. dopisnik in njegovi okoličanski prijatelji; ne treba torej drugo, nego: denarja in potem pogumno — na delo! — Ur.)

Iz Pulja 5. marca 1889 [Izv. dop.] (Ko- nec). Odgovor slovenskega mecena na tolike izraze iskrene hvaležnosti, žarkega rodo-

ljubja bratske ljubavi, idealnega odušev- ljenja za kulturni napredek in dušni pro- speh Slovanstva, bil pa je tak, da nas je kar očaral. Rekli smo gori, da se nam je videl prvi nastop našega slavljence nekako nesiguren, a temu nikakor ni bilo tako. Ta navidezna bojazen ni bila družega, nego ljubka omamljiva skromnost, javlja- joča neizmerno ljubezen do lastnega rodu. Ta skromnost je storila, da smo v onem trenutku z uprav svetim spoštovanjem zrlji v častljivi, milino srca izrazujoči obraz. Gospoda Gorupa skromnost in nesebičnost ne moreti prav pojmiti, da koga slavimo zato, ker zvesto služi domovini svoji, kajti njemu se to vidi samo ob sebi umevno. Besede, katere je govoril vzorni rodoljub, bile so priproste, v njih nisi našel ni sledú dandanes navadnega hlepenja po efektu, bile so besede, katere je narekovalo blago srce in ki so vzbudile intenziven odziv v srcih poslušalcev.

Da, da, to je rodoljub, to je človeko- ljub, to je samaritan — da govorimo s slavnim hrvatskim biskupom — to je zvesti sin narodu svojemu, to je naš Josip Gorup.

Kakor mej sprejemom deputacij, tako so tudi mej obedom taka sveta domovin- ska čuvstva prošinjala srca navzočih. Ves govor vršil se je le ob interesu Slovanstva v obče, Slovencev in Hrvatov posebe in se dvignil v jasne višine, ko sta Srb in Hrvat napila slogi hrvatsko-srbski in ko se je prečitalo pismo slavnega g. Srossmayerja našem Gorupu. Želeli bi, da bi divne te trenutke z nami doživeli vsi naši nepopoljšljivi pesimisti in črnogledi. Uverili bi se, da tam, kjer pla- mené taka srca za pravično stvar, ni propa- da, ni pogina: tam je vstajenje, življenje in razcvitanje.

Ti pa ljubljeni naš mecén, vedi, da nisi storil samo svoje dolžnosti, ampak da si storil veliko več; vedi, da je Tvoje častno ime z neizbrisljivimi črkami zapi- sano v srce vsakemu Slovincu. Pokazal si rojakom Svojim, kako moramo služiti domovini in rodu; rodoljubje Tvoje sije kot jasna zvezda na vedrečim se nebu slovenskem; položil si dar Svoj na oltar narodne vzgoje in si tako lapidarnimi črkami napisal Slovincem vodilo in mer za vspešno delovanje.

Mislimo, da ne moremo lepše zaklju- čiti vrstic teh, nego da besedo odstopimo divnemu peresu našega Gregorčiča, iskrenega Tvojega prijatelja in varvanca:

In ta moj spev?... Le v glasih skromnih slika, Kar čuti roda vsak hvaležni sin, On ne prisvaja slave si glasnika, Ki naj bi ovekovitil Tvoj spomin: Glasnika treba ni Ti, ne pomnika, Pomnik Ti več en bo Tvoj slavni čin! Na vek ostane Tvoje blago delo, Na veke bode Ti ime slovelo. C—t—č.

Domače vesti.

Naš poslanec g. Ivan Nabergoj omenil je v državnozborni seji dne 5. t. m. v kratkem, a temeljitem govoru jako obte- žajoče razmere državnih mitnic v tržaški okolici, da dokaže, kako težko trpi siro- mašno ljudstvo pod to naklado in kako nujno je treba pomoči. V dokaz temu omenja: ako se kdo vozi po državnej du- najskeji cesti, plača na kratkej poti od Sežane preko Opčine do Trsta dva krat, od Sežane preko Opčin, Proseka in Kon- tovela celo trikrat erarično mitnino. Enako neugodne razmere so na cesti iz Lokve in iz Bazovice do Trsta. Na prvej cesti plača se mitnina pri neeraričnej mitnici v Lokvah, zatem pri eraričnih mit- nicah v Lokvah, na Ključu in Greti. Ako se zatorej kdo vozi iz komaj tri kilo- metre oddaljene Bazovice v Trst, plačati mora dva krat, po drugej poti celo tri- krat mitnino! Drastično je, da mora okoličan, kateri niti ne pre

korači malega domačega ozemlja, plačati trikratno mitnino! G. Nabergoj dokazal je, kako težko trpe prebivalci na Krasu pod takim razmeram, kajti oni oddajajo svoje vsakovrstne pridelke baš v tem ozemlju in nasprotno trpe zopet okoličani, kateri si morajo dopeljivati gnoj itd. iz mesta, pod neštevilnimi mitnicami. Zatorej priporoča naš poslanec vladi, naj se mitnice v tržaški okolici uredi tako, kakor zahteva pravica in ozir na siromašno okoličansko prebivalstvo. Gosp. Nabergoj se je bil o tej zadevi že davno pritožil pri finančni oblasti tržaške, toda ker ni imel nobenega vspeha, spregovoril je o istej stvari v državnem zboru. Desnica je splošno odobraval govora našega poslanca, kateri se o vsakej priliki poteguje za koristi svojih sodeželanov.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je v nedeljo, 7. t. m. o obnem zboru možke podružnice tržaške for. 11.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela dne 8. aprila XXV. vodstveno sejo. Navzočni: Prvomestnik: Tomo Zupan. Odborniki: dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, Matej Močnik, Ivan Murnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. J. Vošnjak (blagajnik), Andrej Zamejje, Anton Žlogar (tajnik). Od nadzorništva: dr. Fr. Papež. Prvomestnik naznanja, da se včasih kak podružnični blagajnik ali posamezni podaritelj oglasi za potrditev doposlanega zneska. V tem obziru opozarjamo slavno občinstvo, da glavni denarničar le od časa do časa — redoma skoro vsak drug mesec — po Ljubljanskih dnevnikih poroča o prejetih vsotah. Prosijo se torej častiti rodoljubi, da še le potem reklamujejo, ako bi vsled kake pomote v časniškem izkazu manjkalo dotične vsote. Blagajnik poroča o prispevkih in troških v tem letu. Tajnik naznanja, da je podružnica na Greti pri Trstu dovoljena po vis. vladi, a v osnovi, da ste podružnici Kamnik in Črna na Koroškem, dalje, kako je izvršil prejšnje vodstvene sklepe, ter poroča o prispelih dopisih. Po nasvetu tajnika in blagajnika so bile uslišane štiri prošnje za podporo. Drugi zvezek knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda „Rudolf Hababurški“ je izgotovljen. Slavna podružnična načelnštva, kakor tudi posamezne rodoljube, uljudno prosimo, da bita z dvema nenavadno lepima slikama okrašeni vezek blagovoljno razpečavali osobito mej šolsko mladino za piruhe. Čem preje se namreč tiskovni troški pokrijejo, tem hitreje pojde III. družbin zvezek „Junaki“ v tisek. Vodstvo ima že sedaj dokaj zanimivih rokopisov v rokah, in želi založiti izgledno knjižnico za slovensko mladino, ako bode le občinstvo hitro segalo po že izdanih zvezkih. Trditi sme se že sedaj, da utegne postati knjižnica „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v vsakem obziru prva mladinska knjižnica.

Princ Aleksander Battenberški prispel je dne 9. t. m. s svojo mlado soprogo iz Italije v Trst ter se nastanil pod imenom „grof Hartenau“ v hotelu „de la ville“. 11. t. m. zjutraj odpotoval je v Gradec.

Umri je 10. t. m. g. Fran Hribar, bivši duhovni pomočnik na Brezovici poleg Ljubljane, brat g. Ivana Hribarja, glavnega zastopnika banke „Slavije“ in mestnega odbornika Ljubljanskega.

Lloyd in delavci. Včeraj, 12. aprila sešli so se člani llydove uprave, njim na čelu predsednik baron M. Morpurgo v arsenalu, da rešijo kočljivo zadevo z delavci. Izplačali so tednino že včeraj, ob enem pozvali so pred se od vsakega odseka, odnosno delavnice po dva zastopnika, katerim se je priobčil nastopni ultimatum: „Kdor hoče ravnati se po novem delavnem redu ter delati do 5. ure, pride naj danes (sobota) na svoje mesto; kdor se novejši naredbi ne mara udati, pride naj jednostavno po svoje spridevalo, kajti zmatra se ga odpuščenim“. Delavci se baje ukljub tej energičnej odloki ne bodo udali,

kajti po mejsobnem posvetovanjem odpotovali so danes deputacijo 10 članov ravnateljstva z izjavo: da sprejmejo novi delavni red le s tem pogojem, ako se jim dovoli o poludne eno uro odmora (doslej imeli so odmora le pol ure) t. j. 10 ur dela in po zakonu odmor, ali pa po lloydovem redu s povišano plačo; v nasprotnem slučaju pa ne pripoznajo nove naredbe. Mir se doslej ni kalil, akoprav je bilo tudi danes zbranih pred arsenalom na tisoče ljudi. Delo se je danes ustavilo.

Barkovljanski pevski zbor prekrsti se je v pevsko društvo „Adrija“, kajti dotična pravila je že potrdilo c. kr. namestništvo. Vrlo to mlado društvo napravi dne 28. t. m. veliko veselico s petjem, igro, deklamacijo in plesom. Veselica bode se vršila v velikej in krasnej dvorani kopalnice „Excelsior“ v Barkovljah in obečati biti kajti izrednega za okolico. Pomisliti je treba, da se še v mestu težko kje najde dvorana, kakor je dvorana „Excelsior“ v Barkovljah. Program veselice objavimo pozneje; za danes le omenjamo, da nastopi mej ostalim tudi domači četverspev „v narodnej obleki“. — Ako bode vreme neugodno, odloži se veselica na nedeljo, 5. maja. Opozarjamo naše rodoljubne in slavno občinstvo sploh že sedaj na to veselico ter je vabimo uljudno, da se je mnogobrojno udeleži. Veselica bode imela patrijotičen značaj; vabljeni bodo tudi trž. italijanska patrijotična društva.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah broji že sedaj o svoje osnovitvi, 29 izvršujočih in 18 podpornih članov. Pevci so dobro izurjeni in že to nam je poročstvo, da bode mlado društvo napredovalo. Pohvalno omeniti nam je nekaterih tržaških mladeničev, kateri se niso dali premamiti po „italijanskemu pevskemu zboru“ na Greti ter z redko ljubeznijo zahajajo redno k vjam „Adrije“ v Barkovlje. Želimo, da bi i drugi, že izurjeni naši pevci pristopili k novemu društvu, ter s tem dokazali v z a j e m n o s t tržaških in okoličanskih pevskih zborov.

Osnovni odbor tržaškega higieničnega društva pozivlja svoje članove na občni, konstitutivni zbor, kateri bode dne 15. t. m. ob 6½ uri pp. v malej borznej dvorani. Članovi, kateri se nameravajo vpisati v društvo, prijavijo naj se pri predsedniku dru. Bohata.

Posojilnica na Vrhniki poslala je po državnem poslancu g. prof. Šukljeju podporo društvu za slovenske visokošolce na Dunaji p e t d e s e t goldinarjev.

Iz Kanala nam poročajo, da so steklega psa, kateri je oklal dne 9. t. m. v Plavah razne pse, ubili domačini. Več oklanih psov priteplo pa se je v Kanalski okraj, kjer so po raznih vaseh ogrizli nekatere osebe in baje tudi živali. Strah med ljudstvom je vsled tega velik; da se ljudstvo pomiri, treba zdravnikovejščaka, kateri vso stvar strogo preišče ter gre sl. županstvu kanalskemu na roko glede daljnega postopanja v tej resnej zadevi. Sl. županstvo je takoj dalo preiskati po živinozdravniku domače pse ter odredilo pasji kontumac. Tudi sl. c. kr. orožništvo je jako energično postopalo, da zapreči daljne nesrečne. Vsa čast in hvala zatorej žandarmerijskemu stražniku g. Miklavčiču, kateri je vkrenil vse, kar je bilo sploh mogoče storiti. Občinstvu priporočamo toplo, da iščejo ogrizene osebe takoj zdravniške pomoči ter da strogo opazuje svoje živali. Takoj, ko se pokaže najmanjša sumnično znamenje, pozove naj se živinozdravniku.

Pasji kontumac. Mestni magistrat tržaški opozarja na določbo gledé psov, vsled katere morajo psi v mestu nositi torbice, v okrajih Chiarbola, Sv. Marije Magd. sp. in zg., Rocol in Škedenj pa se morajo voditi na vezi. V javne prostore pa se psi sploh ne smejo voditi. Povod tej strogejši naredbi bil je stekel pes, katerega se je ubilo v okraju sv. M. M. zg.

Brambovski regimenti. Še tekočo spomlad se bode izvršila v organizaciji brambovcev

znatna preosnova. Avstrijske (to stranske) brambovske čete se bodo razdelile v regimente in prije meseca maja se bode imenovalo potrebnih zapovednikov tem regimentom namreč podpolkovnikov in polkovnikov. Dosedaj so se delile brambovske čete tostran Litave taktično samo v bataljone; regimenti obstojali so le navidezno ob času vojaških vaj. Onih 22 zapovednikov regimentom, ki se imenujejo prihodnji mesec, izbralo se bode deloma izmed častnikov brambovskega štaba, deloma pa iz štaba stalne vojske, pešcev in lovcev. Po novejši osnovi obstajalo bode v Cislitaviji 22 regimentov brambovcev zaznamovanih z št. 1 do 22. Primorski bataljoni bodo spadali k regimentu št. 5 s sedežem v Ljubljani. Vsak regiment bode obstojal iz štirih bataljonov. Na tak način se bližamo dobi, ko bode cesarja služili i slepci in hromi. Deželni brambovci, ki so dosedaj vstanovljeni bolj za notranji mir in branilo mest, zjednačijo se po novejši osnovi z ostalimi vojaki. Dosledno bode treba tudi pomnožitve možava in zdaljšanja službe pri zadnjemu, pri tem pa bodo narastli tudi troški in z njimi davki. Kdo bode imel pri tem največ škode? Izvestno ubogi državljan, kojemu se ukradejo v najlepši dobi sinovi ter tirajo v vojašnico. Vlada tirja mnogo od nas, krvnega in novčnega davka; največji kontingent njenejši vojski dajejo upravo Slovani. Kedaj pač pride do zaželjenega časa, ko se ne bode več državni denar tako nemarno zametal v oborožne namene ter poneha ona manija po orožju, ki je zadnje leta po vsej Evropi nadvladala? Mundus vult decipi — ergo . . . trošimo, dokler imamo kaj.

Najden utonenc. Dne 11. t. m. našli so mornarji blizu „Molo del Sale“ utonenca. Odveli se truplo k zdravstvenemu uradu, kjer se je doznalo, da je utonenc 59letni umirovljeni strojevodja II. razreda c. kr. mornarice Nikola Vidrić, kateri je stanoval v ulici Jarnetto h. št. 44. Doslej se ne ve ničesar, kako je Vidrić ponesrečil. **Brezernča mati.** Dne 11. t. m. o 5½ uri pp. našli so v hiši št. 6 ulice del Teatro na stopnicah v prvem nadstropju novorojeno dete, katero je imelo okolo vrata ovito ruto z znakom „Teresina“. Dete odneslo se je v bolnico, brezernčo mater pa išče policija.

Bratje Sokoli!
Vabljeni ste, da se vdeležite mnogoštevilno „Jou r f i x a“ v nedeljo dne 14. t. m. v hotelu Europa.
Vpeljani gostje po bratih Sokolih dobro došli!
Reditelji so člani novo vstanovljenega našega dramatičnega odseka.
Začetek ob 8 uri zvečer. Ustop prost.
Na zdar! ODBOR.

Listnica uredništva.
G. dopisnik K o m e n. Niti danos nismo mogli uvrstiti, kajti prisljeni smo bili izostaviti tudi drugih dopisov. Pozdrav!

Čuvajte se, da se vas ne oslepari. Schw a z na Tirolskem. Proše zime obočil sem težko na žlodec, nisem imel t. ka, bolela me je glava in težko mi je bilo izpraznjenja. Še le vsled vporabe lekarničarja Rik. Brandta švicarskih kroglic sem popolnoma ozdravel. Sedaj sem tako zdrav, kakor prej ter priporočam švicarske kroglice zatorej n j t p l e j e v s i m t a k i m bolnikom, samo naj se o kupovanju pazi na to, da se dobi re- pristne Brandtove kroglice ker so se iste že mnogokrat na baš brezvesten način ponarjale. Vevica Priska Fankhauser, delavka v c. kr. tvornici duhana (Podpis potrjen). — Vedno naj se pazi, da se dobi pristne lekarničarja Rikarda Brandta švicarske kroglice in ne ponarj. ne. 5

Poslano.
Bolnike na kostobolu
in reumatizmu opozorujemo posebno na Kwizde fluid proti kostobolu, ki se ni samo udomačil že v vseh krogih kot nepogrešljivo domače sredstvo pri boleznih v kostih, revmatizmu in na živcih, ampak se tudi predpisuje z vspehom po zdravnikih z mnogim priznanjem. Kwizde fluid proti kostobolu je pristen samo stu odtisneno varnostno znakom. Dobi se v vseh lekarnah. Cena steklenici 1 gl. a. v. Glavno skladišče: Kreisapothek Kor-neuburg pri Beči Fr. Iv. Kwizde, c. kr. avstr. in kr. rumunski dvorni dobavitelj. (h)

G. G. Piccoli-ju,
lekarničarju v Ljubljani.

Vinice na Dolenskem, dne 12. jan. 1889.

Blagoizvolite mi poslati dvanajst staklenic Vaše esence za žlodec. 4-12

Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poslanih 36 steklenic izvrstna. Bolniki raznih vrst so vživali esenco z najboljšim vspehom. Neka bolnica je bila uže za smrt bolna vsi so mislili, da mora v malo urah umreti; toda komaj je zavžila nekoliko kapljic esence, je že okrevala in čez nekoliko ur popolnoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj na smrtni postelji. Esenca se todaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolje priporočuje.

Z odličnim spoštovanjem
Jurij König, župnik.

Nova gostilna
odpre se v soboto, dne 13. t. m. pri sv. Ivanu, h. šte. 264 (blizu stare cerkve), hiša Vecchiet. Točilo se bode črno, izvrstno vino po 36 kr. liter.

K obitem obisku priporoča se
2-4 Josip Košuta
iz sv. Križa.

Sl. občinstvo
opozarja se na pekarno gospoda
F. Jeršeka,
št. 21 v Trstu Corsia Stadion št. 21
v katerejši se dobiva vsakovrstno fino in prosto pecivo, moko, kvas itd.
Ob enem opozarja se sedaj za
VELIKO NOČ
na veliko zalogo vsakovrstnega peciva.
Naročbe izvršavajo se jeftino in dobro. 3-6

Bogat izbor semen
vrtnih in poljskih cvetic je prispel od tvrdke Wilmorin-Andrieux v Parizu, kakor tudi krasne rože, več ko tisoč raznih vrst.
Cene jako nizke. 7-10
Prodaja semen in cvetic
Jakoba Fonda
Trst, Lloydova palača.
Na zahtevanje cenike zastoj in franko.

Edina, velikanska
zaloga papirja za tapetarje
in velika zaloga
ŠPANJSKIH STEN
pri
G. BERTIN-U
5-104 Via Caterina št. 2.

Brnsko sukno
za elegantno
pomladansko ali poletno obleko
v odrezkih po m. 3-10, to je 4 čunajske vatje vsak kupon za

gl. 4-30 iz fine gold. 6 iz finejšje gold. 7-75 iz jako fine gold. 10-50 iz najfinejšje

pristine ovčje volne
kakor tudi sukno za površnje sukrje, čestljano sukno, p-pi-teno z svilu, poletno valjano sukno, sukno za livre, tkanje iz niti, katere se daje prati, fino in najnovejšje črno sukno za zaton obleke itd. itd. pošljite proti povzetju iznosa rečna in sečidna, jako dobro poz ana

tovarniška zaloga sukna
SIEGEL IMHOF
v Brnu Brunn.
Izjava! Vsa kupca je dolg 3-10 m. in širok 136 cm., torej zadostuje popolnoma za kompletno obleko za gospode.
Tudi se daje kolikor metrov se želi Jamči se, da se odpošlje natančno bl go po izbrancu uzorcu.
Uzorci zastoj in franko. 15-30

f. 150 Čudovat je f. 150
samobrivec
najnovejši stroj za brinjne, s katerim se more briti vsakdo sam in brez težkoče.
NE TRGA, NE REŽE,
ampak enostaven je in lehak.
Mnogo denarja
prihrani Samobrivec in nobena stvar ne isplača se tako, kakor ta.
Cena le for. 1.50.
Pošilja proti gotovem denarju ali povzetju
•Versandt Depot L. Müller, Dunaj, Währing, Schulgasse 10. 3-52

